

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön vuoden 2023 talousarvion ja strategian osavuosikatsaus 1 tilanteessa 30.4.2023

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toiminnan ja tuloksen analyysi

Espoossa asui vuoden vaihteessa 19 455 varhaiskasvatusikäistä suomen- ja vieraskielistä lasta, mikä oli 86 lasta ennakoitua enemmän. Vuoden 2023 talousarviossa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on arvioitu olevan keskimäärin 16 116 lasta. Tammi-huhtikuussa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on ollut keskimäärin 16 373 lasta, eli 257 lasta arvioitua enemmän.

Alkuvuoden aikana lasten määrä on kasvanut kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 2,8 % (+ 340 lasta) ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa 6,3 % (+257 lasta). Etenkin alle 3-vuotiaiden lasten määrä kasvaa. Huhtikuussa 2023 varhaiskasvatuksessa oli 490 alle 3-vuotiasta enemmän kuin edellisen vuoden huhtikuussa. Useissa kunnallisissa sekä yksittäisissä ostopalvelupäiväkodeissa on lisätty henkilöstöä ja otettu esimerkiksi saleja ryhmäkäyttöön, jotta uudet hakijat on saatu sijoitettua. Näitä ns. poikkeusjärjestelyjä pyritään purkamaan viimeistään uuden toimintavuoden alkuun mennessä. Nyt on jo näkymä, että niistä osaa joudutaan jatkamaan myös syyskaudella.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut tarkistettiin maaliskuun alusta lukien, kun eduskunnan päätös alentaa niitä korottamalla asiakasmaksuihin vaikuttavia tuloeroja 33 prosenttia tuli voimaan. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisen tavoitteena on parantaa lapsiperheiden ostovoimaa ja tukea pieni- ja keskituloisia lapsiperheitä elinkustannusten ja sähkön voimakkaan hinnannousun vuoksi. Tarkistuksen myötä niiden lasten osuus, joiden varhaiskasvatus on maksutonta, nousi 25 prosentista 36 prosenttiin ja ylintä 295 euron maksua maksavien osuus aleni kolme %-yksikköä 26:sta 23 prosenttiin. Vastaava tarkistus tehtiin myös varhaiskasvatuksen palvelusetelin perheen omavastuusuuteen.

Henkilöstötilanne varhaiskasvatuksessa on edelleen haastava sekä omien työntekijöiden että sijaisten osalta. Tilanne kuitenkin vaihtelee yksiköittäin, osassa toimipaikoista varhaiskasvatusta on voitu toteuttaa pääosin suunnitellun mukaisesti. Henkilöstön saatavuusohjelmaa työstetään kaupungin henkilöstöyksikön johtamassa työryhmässä.

Henkilöstöä myös kannustetaan opiskeluun. Kaupunginjohtajan päätöksellä suomenkielisen ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen opettajiksi ja erityisopettajiksi, varhaiskasvatusyksiköiden johtajiksi ja varhaiskasvatuksen sosionomiksi pätevoityville henkilöille voidaan myöntää kelpoisuuden hankkimista varten (kaupunginhallituksen 28.5.2002 8 § päätöksen mukaisesti) täydet palkkaedut enintään neljän kuukauden ajalta tietyin ehdoin.

Varhaiskasvatuksen lapsimäärän kasvun lisäksi haasteena on useiden päiväkotien samanaikainen väistötarve päiväkotitilojen kiireellisten ja osin suunniteltujen laajempien korjaustoimien ajalle.

Talous

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion tulojen 19 milj. euroa ja menojen 261 milj. euroa arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Asiakasmaksuja alennettiin 1.3.2023 lukien nostamalla tuloeroja 33 prosentilla. Asiakasmaksut olivat maaliskuussa noin 10 % vähemmän kuin helmikuussa, mikä ennakoii asiakasmaksutulojen alittumista. Muutoksen vaikutusta voidaan arvioida vasta tulevissa osavuosikatsauksissa.

Hankerahoituksista aiheutuvaa tulojen ja menojen ylitystä arvioidaan tulevissa seurannoissa.

Menojen osalta ylityspaineita aiheuttavat mm. palkankorotuksien vaikutus sekä oman, että vuokrahenkilöstön osalta. Ennakoimattomat väistötilanteet lisäävät muutto- ja kalustokustannusten

kasvua. Aineistohankintojen ja sähkön hinnannousu, yksityisen hoidon tuen kuntalisän korotus, lakisääteisen osan indeksikorotus sekä palvelusetelin arvon korotus ja kertoimen muutos lisäävät kustannusten ylityspainetta.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toimintamenojen ylittymiseen on edellä mainittujen seikkojen takia suuri riski. Varhaiskasvatuksen toiminta on pääsääntöisesti lakisääteistä. Mikäli mahdolliseen ylitykseen tarvittavaa lisämäärärahaa ei saada, joudutaan varhaiskasvatuksen ei lakisääteisistä palveluista luopumaan kuten avoimen varhaiskasvatuksen toiminnasta sekä lasten hoidon tukien kuntalisista.

Investointimenojen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulostavoitteet

Tulostavoitteisiin liittyvää kehitys- ja valmistelutyötä tehdään aktiivisesti.

Ensimmäisen osavuosikatsauksen yhteydessä ei vielä ole juurikaan raportoitavaa, sillä esimerkiksi asiakas- ja henkilöstön tyytyväisyysmittaus on vasta käynnissä. Niiden tuloksista raportoidaan seuraavassa osavuosikatsauksessa.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirjaa on päivitetty ja sen muutokset on hyväksytty lautakunnissa. Palvelusetelin enimmäisarvon korotus 891 eurosta 927 euroon sekä alle 3-vuotiaiden lasten kertoimen muutos 1,55:stä 1,6:een on hyväksytty kaupunginhallituksessa. Muutokset tulevat voimaan 1.8.2023 alkaen.

Uuden JoTo-järjestelmän käyttöönotossa olleiden haasteiden vuoksi tuloslaskelmaa ei esitetä vielä ensimmäisen osavuosikatsauksen yhteydessä.